

Nro. 50.

A' FELS. R. CSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben, Kedden Décembernek 21. ik napján
1802-ik esztendőben.*

Sopron, December 8. s dínán.

Penzión lévő Udv. Hadi Tanátso: Feldmarschal.
lieutenant, 's egy Vadas Regiment Adminisztrato-
ra Báró Zeschwitz Farkas, ezen hónap 2. s dikán
itten meghalálózván, rangjához illő katona tisz-
telettel el temettetett.

Konstantzinpolyból, Nov. 15. s dikén.

Lord Elgin, az itt lévő Anglus Követ, egész-
fégtelensége miatt, haza készülné, mivel azt
javasolták az Orvosok, hogy csak a' levegő-
nek változtatása által remélheti meg gyógyu-
lását.

D d d

Az Egyiptomból Oktob. 20 = dikán érkezett tudósítások szerént, a' *Beyk* olyan plánumot csináltak vólt, hogy a' Török kordont keresztül vágván, magokat Alexandriánál az Anglusokkal ö z ze tsatolják: a' melly plánum egy véres verkedésre szolgáltatott alkalmatosságot: hanem a' *Cajrói Bascha* eleit vette a' *Beyk* tzelezésának, és igyekezeteket semmivé tette.

Az a' Frantzia Oberster *Sebastiani*, kiről közelébb emlékeztünk, a' hol jár, mindenütt a' Fr. Respublika Levantei Követjének nevezi magát.

B é t s.

Eszterházi Miklós eő Hertzegsége a' múlt Szeredán, 7 utazó szekerekkel és feles kísérekkel, *Páris* felé vette útját, a' honnét azt *London* és *Madrid* felé fogja azután tovább folytatni. — *Augsburgból* írják, hogy Hertzeg *Auersperg* is fiastól, ugyantsak *Páris* felé, ott utazott legyen keresztül.

Pétersburgból, Nov. 19 = dikén.

Konstantinus Nagy Hertzeg Bétsből 12 napok alatt szerentsésén vissza érkezett ide.

Frantzia Respublika.

Párisból, Dec. 3 = ikán. Az Anglus Országglószék nyilatkozatást kért a' Frantzia Országglószéktől a' *Pármai Hertzegségnek* jövődő béli sorsa felől: a' mely tárgyra nézve Lord *Whithworth* Konferentzián volt *Talleyrandnál*.

Páris Dec. 5 = ikén. — Mint hallatik olyan nyilatkozatást tett *Talleyrand* külső dolgokra ügyelő Ministér az Anglus Követnek Lord *Whithworthnak* a' *Pármai Hertzegség* iránt való kérdésre, hogy a' Frantzia Országglószék az Angliai

Ministeriummal, egy általjában leg kisebb forma szerént való alkudozásba sem bocsátkozhatik, semmi olyan tárgyra nézve, a' mellyek a' száraz Európa állapotját illetik.

Mind Napkeleti mind Napnyugoti Indiába, újontán néhány szállító hajósoportokat kísérték el a' Frantzia Fregátok számos ezerekből álló fegyvers néppel egyetemben. — A' Napkeleti Indiai Frantzia birtokok Kommandánsává, Gen. *Decaen* küldetett el, a' ki magát az 1800 beli táborozásokban külömböztette meg.

Gen. *Jourdan* vizsza hivattatott Turinból a' Státus Tanácsba, mellynek tagja; és helyébe a' Tribunátus tagjai között, mint Piemonti Biztos; Gen. *Menou* neveztetett ki.

Martinique szigetét, 8 elztendei benne való sáfárkodás után, igen szép virágzó állapotban vizsza adták a' Frantziáknak az Anglusok. — Alhatatosan meg határozta a' Frantzia Ország-lószék, hogy a' Feketéket minden Napnyugoti Indiai birtokaiban az ő rabslolgai állapotjokban tovább is meghagyja, minthogy a' revoluziónak ideje alatt nyilvánosságosan megmútatták, hogy a' szabadságnak nem tudják hasznát venni — *ártani tudják a' szabadságot, nem használni.*

Minden Frantzia Departamentomokban tüzesen foly a' rekrutázás, de tsak a' hijjánosság pótolásának színe alatt.

Páris, Déc. 7: dikén. Az idén már a' Bonaparte' *Napoleon* neve is bé tétetett a' Nemzeti Kalendáriumba, még pedig, hogy a' születése napja t. i. Augusztus 15- dike után az ő keresztiség béli neve napja is mingyár következék, ezt Aug. 16- dikára tették, nagy betűkkel, mint a' hogy eddig a' Kir. Orzáglószék ideje béli Kalendáriumokban a' Sz. Lajos név állott.

Az Elő Konzul és a' felesége udvari intézeteiket, naponként felségesítik. Az alszony-

ság mellé már 4 Údvari Dámák is nevezettek, a' kik hetenként rendre jelennek meg nálla.

A' *Moniteur* ki hirdette, hogy a' Párisi újságok finanziaai álapotjok mostanában hogy álljon. Magának a' *Moniteurnek* naponként, 3000 — a' *Public stának* 2900 — a' *Párisi Journalnak* 2800 — a' *Journal de Debatsnak* 6000 — a' *Kabinét Koltsának* 1100 — a' *Citoyen Francoisnak* 1200 — a' *Haza általmazójának* 1000 és a' *Philosophiai Dekásnak* 500 darab nyomtatványaik kellnek el.

Nov. 24-dikén olyan szélvész kegyetlenkedett a' Breiti tengerpartokon, a' melyekre ez az emberi nyom nem emlékezik. A' házak ablakait öszsze törte; egész keresztfákat ki tört azokból; a' ház fedeleket lehánta, és a' leg erősebb előfákat kitekerte töveikből. Sok hajók egy emberig a' tengerbe süllyedtek, minthogy a' mentésekre való menetelről gondolkodni sem lehetett.

Nagy Britannia.

(Folytatása az Exminister Lord Grenville' beszédének.)

Minekutánna, mint előadtuk, előre botsátotva volna L. Grenville, hogy a' Mostani Ministerek nem feleltek volna meg a' Király beszédében előfordult feltételnek, t. i. hogy az Európában esett új változások iránt nem lettenek volna elég-séges figyelmetességgel, azután hozzá fog ezen változásoknak leírásokhoz: — „

„*Louisiana*, a' békefég' elő feltételei és a' Végkötés megkészlése közben, tsatoltatott a' *Francia' hatalmához*; ezt gyaníthatóképpen lágy-melegséggel szemlélték ministereink: minthogy még ekkor egész fegyveres erőnk lábán állott. De a' mi több, még meg sem hült volt a' bé-

kesség' tikkelyei alá nyomtatott petsét, midőn *Piemont*, az Olasz ország' őltalmazó határvára, a' Frantzia birodalommal egygyesítettett. Frantzia ország jól tudván azt, hogy az Orosz udvarnak ellenére volna ez a' törvénytelen foglalás, szorgalmatosan el titkolta fel tett szélját, mind addig, míg Ministereink ezen meg alacsonyító békekesség kötélt megerősítették: midőn végezetre a' Nagy Britanniai Kormányzék lágymelegségét látván, meg tette azon tsapáft, a' melly ezen Nagy Britannia régi hűséges barátjának trocuffit felfordította. Látván a' had' kezdetében a' Piemonti Kormányozólék, hogy mely nagy veszedelemnek tétetődött ki a' Frantzia revoluzió miatt, öszsze tsatólta véllünk a' közönséges ellenség ellen magát; gyenge erejéhez képpelt minden ígéreteknek eleget tett: de nem soká el vágodott *Savoya* a' Szárdinia Királytól, a' ki maga lakóvárossában mintegy foglagra esvén, 's már ekkor a' nemzetek' törvényei szerént nekünk ellenségünk ké lévén, Frantzia országgal kötésre lépett; azonban kéntelenek vagyunk meg vallani, hogy ezen lépésre a' környülállások által kéntzerítettett. Meg folytván a' Frantziák a' Királyt Piemonttól, tsak ugyan meg maradott mint Szárdinai Király; és azon időben is mikor a' Középtengernek majd miaden kibötőhelyei bé szára vóltak előttünk, s midőn a' Frantzia országlószék azt kívánta Szárdiniától, hogy nem tsak minden hadi és kereskedő hajóinkat, hanem még Agenseinket is kergesse el; soha rá nem vehette a' Király magát, hogy ezt tselekedje. Még is ezen Szövéségesünknek a' szárazon lett kioltatása nem tünt, mint fontos változás, Ministereink szemekbe. Nem lehetett e' ez elég fontos az ő felszerkentésekre? Vegyük egy pár szóba ezen történetnek folyamatját: A' békekességkötés Martiusban esett; Májusban erőssített meg; és Piemont Ju'

niusban forma szerént való Dekretom által Francia országhoz tsatoltatott. —

„Az után két hónap múlva a' Német Birodalom' egész Konstitúzióját felforgatta a' Konzuláris Országglóizék. A' Német Birodalom talám nem vólt Ministereinknek Európában! Oly esméretlen, vagy oly tsekély és távol való ország-e' ez előttünk, hogy a' rolla való megemlékezést töllünk meg nem érdemelte? Ministereink mind ezeket a' változásokat isendofféggel nézték el: a' Francia Kormányizéknek azonközben nem vólt irántunk tsak az az együgyü tekintete és pallérozottsága is, hogy tsak közöltette vólna a' dolgot vélünk; és ha bár a' mi udvarunk mind ezeket tsak abból az előadásból tudhatta meg, melyet *Talleyrand Perigord* a' Megtartó Tanáts eleibe terjesztett; és ámbár ez által az Amiensi Kötés nyilvánóságosan meg rontatott: még is tsak egy lépést sem tettek Ministereink, olyant, mellyből ki tettzene, hogy ezekben vették vólna az ellenünk elkövetett nagy igallágtalanságot. —

„Az *Orániai Ház*, az előfeltételek között kifelejdödvén, a' Végkötésben kellett rolla egy különös tikkely által emlékezetet tenni. De vajmi kegyetlen vizsgálás követődött el itt a' mi Ministereinknek gyengeségekkal és könnyübívőségekkal! Meg kellene pirúlniok. Egyik Lord által a' mondatott vólt ezen Parlamentomban, hogy az *Orániai Ház*' kára vizsza térítődik: és nem térítődött vizsza egy tizedrésze; 's nem láthatni, hogy tsak egy lépést is tettünk vólna az ő ügyében.

„De több, hogy a' Nagy Britanniai Felső is kárt vallott, mint Hannoverai Fejedelem, Ministereinknek azon vétkes vigyazatlanságok által, hogy a' nemzetek sorsára így nem ügyeltenek. Sokszor mondatott hibásan és érzéketlenül, hogy Nagy Britannia szenved az ő Hannoverával való egygyesüléséért; de most valósággal el mond-

hatni, hogy Hannovera szenved azért, hogy Nagy Britanniához vagy inkább Mostani Ministereinkhez van tsatóltatva. Miként menthetik ezek magokat azért, hogy azon szempillantásban, midőn mind ezek történtek, vizen és szárazon való seregeinket el oízlatták, az elfoglalt tartományokat egymásután vissza adták, 's ily módon kezeink közül minden nyereségeinket ki bocsátották. —

„Tsak a' múlt Oktoberben kezdettek lármát ütni Ministereink : kétség kívül valami dolognak kellett történni, a' mi őket arra az előélettségre határozta, a' mely már az eő Felsőbe szédének 3-ik szakaszát teszi, a' mely ha szintén a' leg közönségesebb formában adódott is elő, meg kell azt a' Ministereknek velem egygyütt vallani, hogy eő Felső az által, a' mi tengeri és szárazon való fegyveres erőnk neveltetésének szükséges voltát terjesztette a' Parlamentom eleibe. Én magam is meg esmérem' sőt elkerülhetetlennek lenni tartom ezt: tsak attól tartok, hogy seregeink elbocsátásával való sietésünk miatt fegyveres erőnknek újantani nevelését mostan nem elközölhetjük. Midőn az 1801-ben Octób. 1-ső napján kötött békességnek magunkat ellene szegeztük: mitsoda feleletet vettünk? tsak ezt, hogy ez a' Kötés békességes hajlandóságon fundáltatott legyen; 's hogy annak, az Eő Konzul békességre való hajlandóságára nézve, állandónak kelleme lenni: pedig egy nap, tsak egy nap is el nem telhetett azólta a' nélkül, hogy Nagy Britannián vagy valamelyik régi szövetségesein, valamely méltatlanság vagy erőszak nem esett volna. —

„Fenyeggettett e' Európa valaha reá nézve veszedelmesebb tettek által, mint a' mik mostanság történtek? Helvétziának megtámadtatása lehet e' az? Es ha ez az: azt kérdem én, hogy

nagyobb mérészség, nagyobb méltatlanság talál-
tathatik e' abban, mint Pármának egy Spanyol
országgal való Kötés, és Louisianának egy más
Kötés ereje szerént lett elfoglaltatásokban? Min-
den tselekedeteik Ministereinknek, nagy és ment-
hetetlen hibáknak lántza, és azt merem erőssíte-
ni, hogy Nagy Britannia'nak függetlensége, ilyen
ügyeten kezek között nints bátorságban. Mi-
dön arra határozták Ministereink magokat, hogy
így el késvén a' dologgal, a' Helvétziáért való
közbenjárásba avatkoztanak, tökéletes tehetet-
lenségeket mutatták ki. Egy oly szempillantat-
ban érkeznek fel és adják jelét az életnek, mi-
kor már egy Hatalmassággal is egygyet nem ért-
hetnek, a' kitől ezen közbenjárás munkájában hat-
hatosan segítettethetnének. Mit lehet gondolni Mi-
nistereinkről, hogy ők akkor ütnek lármát a' Hel-
vétziában folyó erőszakoskodásért, mikor már
más, közönségesen ki hirdettette, hogy véleik
ellenkező értelemben van. Ilyen magunkvisele-
tiért meg vetteünk az ellenfégtől.

„Hogy az egy Malthát még vizsgálva nem ad-
tuk: csak annak a' vigyázatlanságnak köszönhet-
jük, mellyel Ministereink különösen meg külö-
böztették magokat. Vajha a' több foglalásainkra
nézve is ilyen szerentsések lehetnének! Én azt nem
tartom el gnek, hogy a' tsendesség közöttünk egy
kevésbé helyre állott: egy oly nemzetnek mint
Nagy Britannia, soha nem kell az idegenek ba-
ráttságát áldozat és engedés által vásárolni. Midön
a' mi atyáink azt az együgyüséget tselekedtek,
hogy a' *Dánusoknak* pénzt adtak azért, hogy
mennyenek haza, ezek azzal hajókat vásároltak,
a' mellyeken megtámadásunkra vizsgálva jöttek.—

„Van egy igazság, melyről nekünk elfelejtkez-
ni soha nem kell; ez az, hogy ha mi békefég-
ben élhetnének is Frantzia országgal, ő tsakugyan
szünetlenül háboruban fogna a' maga mesterke-
dései által véllünk lenni: olyan módon, hogy ha

ma ellenünk hadat hirdetni jónak találná; az ő Felsége által ezen Parlamentomban elmondott beszédet, hadizenésnek lenni mondaná. Azonközben ha hadat kezdene is ellenünk, a' mi állapotunk úgy se lenne rosszabb; önnön lételünket kellene minden erőnkel védelmezni: hanem, akadozás nélkül ki kell mondanom, hogy semmi jó következelét nem várhatjuk ellentállásunknak, ha azoknak igazgatások alatt kell tsatáznunk, a' kik ma igazgatnak. Tsak egy emberünk van az országban (*Pitt*); a' kire mindenek szemeiket függesztették, a' kit mindenek egy szívvel hívnak vizsgálja, mint a' ki tsak egyedül alkalmas arra, hogy egész nemzeti erőnket ismét egygyehithesse, és a' szélveszek között ki evezhesse.

Azok közül, a' kik a' Felső Házban Lord *Grenvillnek* feleltenek, Lord *Hobart* beszéllett a' megjegyzésre legméltóbban, Igasságtalanságnak neverte, azt, hogy Grenville ma vádolja a' Ministereket a' Német Birodalomban történt változásokért, midőn jól tudja, hogy a' Lünevillei Kötés alkalmatosságával, mellynek a' Német országi változások következései, magais Minister volt; és ezen változások valójában nem elég fontosok arra, hogy a' békefényt meg akadályoztathatták volna. Végezetre, ha Lord Grenville a' mostani Ministereket ügyetlenséggel vádolja, magát vádolja: minthogy így nem kellett volna neki lemondani a' miniszerlégről, &c.,

Az Alsó Házban a' következő tagok külböbözötték meg beszédjeik által magokat —

Trench nevű tag tette a' projektomot a' Király beszédének szórol szóra lejendő megköszönése eránt. Utanna beszéllettek *Curzon*, *Cartwright*, *Wrottesley*, és mások, kik minnyájan *Trenchel* tartottak, azt állítván, hogy az előre való látás kívánná Nagy Britanniától azt, hogy minenkutána a' Frantzia tengerpartokat ennyire kifzéesülni szemléli, egész fegyveres erejét min-

den esetre kéfzen tartsa. Némelyek az Alsó Házban is nehezteltek azért, hogy a' Ministerek a' tengeri és szárazon való fegyveres seregeknek békefészes lábra való állításokkal igen siettek.

Ezek után *Fox* beszélt, a' ki most is árviz módjára ki botsátotta beszéd béli esmértés tehetőségét

„Minekelötte, úgy mond, tovább mennék, el nem halgathatok az eö Felsége beszédére adándó köszönetben egy ki fejezést, mellyről úgy itélek, hogy azt bővebben meg kell magyaráznunk. Ezen ki fejezés által arra kötelezi magát az Alsó Ház, hogy a' nemzeti tökéletes bátorságba való helyheztetődésre szükséges katonaságnak kiállitthatására kívántató fundust, meg szerzi, és bizonyossá tévén eö Felségét a' békefészesnek ohajtása felöl, szíve szerént el kíván mindent követni, hogy a' nemzet' bétülete, a' külsö ellenségnak minden veszedelmes törekedése ellen bátorságba helyheztetődhessek. Én ezt a' kifejezést egészízen helybe hagyom, olyan értelemben, mint én veszem azt; hanem, mihelyest az azt projektáló Orátor az én helybe hagyásomat úgy magyarázná, hogy nekünk egy feles számú fegyveres erőnek fenntartására szükségünk volna, már ekkor el menne a' kedvem, és protestálnék szavamnak ily felre lett magyaráztatása ellen. —

„Nem hozhatja azt senki kéttségbe, hogy Európának mostani állapotjában, sok környülállások ne találtassanak olyanok, a' mellyek okot szolgáltathatnak a' fel lármozódásra: hanem, manufaktúrainkra és kereskedésünkre nézve, leg kisebb okát sem látom nyughatatlankodásunknak. Hanem, engedjük egy szempillantatig azt is, hogy ezek is szenvedtek volna; ebböl azonban lehetetlen azt a' képzelhetetlen következt ki hozni, hogy a' mi manufaktúránk és kereske-

désünk állapotja virágzóbbá lesz, ha ismét a' hadakozás inlégeinek tengeribe meritjük magunkat. A' kik a' békeesség kötés' alkalmatosságával azt vitatták, hogy nem kellett volna azon Kötést a' benne lévő feltételek alatt helybe hagyni, most is azon volnának, hogy félbe szakaszkodassák, azt, a' mit nem kívántak, 's ismét el kezdődni láthassák a' hadakozást, a' melynek megszűnését kedvetlenséggel szemlélték.

„Meg lehet hogy azt mondják ezek, hogy a' békeességnek meg készülésétől fogva, a' hadakozásnak új okai adták elő magokat; és már most javasolhatják a' hadakozást azok, a' kik annak meg izűntetését javasolták vólt. Jól van! Tegyük fel egy szempillantatig, hogy kezdjük el a' hadakozást, bizonyos, hogy a' mi eszközeink, mellyek által az ellenségnek ártathatunk, abban fognának állani, hogy ismét elvegyük azon erősségeket, mellyeket visszaadtunk, és hogy meg tartsuk azokat, a' mellyeknek még birtokaikba vagyunk: meg rontani a' kötetst ilyen módon, és olyan környülállások között, midőn nintsen egyéb mit remelhesünk, annyi lenne, ki mondom az igazat világosan, mint azon Ministereinket, a' kik a' békeességet tsinálták, és az utólsó Parlamentomunkat, a' melly azt helybehagyta, Europa' nevetségének kitenni, —

„Én a' békeességet véghetetlen kívánatos dolognak tartom. Azonközben bár mely ellenzője légyek is az ellenégeskedés elkezdésének: nem merném erőssíteni tsákugyan azt, hogy a' Kötéstől fogva semmi olyan környülállás elő ne adta volna magát, a' mellyből a' Ministerek okot ne vehetnének arra, hogy a' Kötésnek mindenpontjait bé ne töltsék. Most sem szégyenlem kinyilatkoztatni azon gondolatomat, mely már több ízben nevetségessnek lenni tartatott, t. i. hogy én nemzetünk' ditfősségének védelmezését úgy né-

zem, mint a' hadakozásnak majd egygyetlenegy törvényes okát. Gondolkodásomnak fundamentoma az, hogy nemzeti dicsőségünk elválhatatlánul összefonódva legyen egygyen - egygyen minvájunknak védelmezésével. Ha, nemzeti dicsőségünk bántatik: szükséges a' hadakozás; de meg kell mutatni, hogy bántatik. Járulhatnak ahhoz több okok is a' hadakozásnak javaslására: hanem, mostanában semmi e' félet nem mutat Europa. Soha a' mi hazánk tsendesebb és boldogabb nem volt: soha nem kívántatott néki a' józan politika a' békeségnek fenntarthatására, inkább, mint most. Némelyek Frantzia ország tengeri erejének nevekedejétől félnék: de lehet e' valami fundamentoma az e' fele lármázásnak? A' mi a' Frantzia Országglószéknek azon Végzéseit illeti, a' mellyek ellenünk valami ellenségeskedést magokba foglalni gondóltathatnak: ezekről most semmit nem szóllok; ez a' kérdés még nem terjesztett a' Parl mentom eleibe. Én úgy itélek, hogy ha nekünk a' Frantzia nemzet ellen valamely hadat kell viselnünk, az ő manufakturáji és kereskedése ellen kell ki kelnünk, mellyeknek ő minden törekedéssel új e'evenséget igyekeznek adni. De ebben a' tekintetben bizonyosok lehetünk a' győzedelem felől. Lehet e' csak egy ember is közöttünk, a' ki ilyen nyomoruságos hadakozás után, a' szárazon va' ő minden segedelem nélkül, 's csak azzal, a' mit egy vagy két N. Birodalom béli Fejedelem el adna, kívánná, hogy ismét el kezdjük a' hadakozást?

„Némelyek közöttük tsudálkoznak, hogy a' Fr. Országglószék nem olyan barátságos hozzánk, mint a' megbékéllés után várták volna, és ebben egy új okot keresnek a' hadakozásra. Hanem csak valljuk meg magunk, hogy ugyan várhatjuk e' mi azt Fr. Orzágtól, hogy ő ennekutánna tsupa barátságos indulattal viseltessen hozzánk? hogy

Ő benne a' mi Országlószékünk egy hatalmas és
 önön javát nem kereső szövetséges társat talál-
 jon fel? Frantzia ország' hatalmának és mások-
 hoz való befolyásának véghetetlen nevekede-
 se, meg vallom, hogy nekünk kedvetlen dolog; a'
 mellyet egy Anglus eléggé nem sirathat: de erre
 nézve nem az új, hanem a' régi Ministereink meg-
 átkodottságokat és értetlenlégeket vádolhatjuk,
 a' mellynek Fr. ország a' maga ily nagy neve-
 kedéét köszönheti. Hanem, azok a' dolgok, a'
 mellyek a' b' költésztől fogva történtek, még
 nem terjesztődtek a' Parlamentom eleibe, melyre néz-
 ve ezeket mászszorra kell hagynunk. Egyedül-
 tsak az újlágitók a' kútfjei azon rágalmazásnak,
 hogy az Anglus nép kívánná a' hadakozást. Egy-
 gyik egy, a' másik más hasznót keres az ilyen hí-
 reknek költésével. Egygyik a' maga fekete épe-
 jít hizlalja az e' félével, a' másik olvasóinak szá-
 mát gondólja szaporítani, ha az ő figyelmetel-
 séget e' félével elveszteti. — Én tagadom azt,
 hogy kereskedő társaságaink is kívánnák az új
 háborút. Sokkal nemesebb indulatúak és jobb
 hazafiak ezek, mint sem hogy a' Kormányzék-
 kel való, vagy a' háboruból folyó akár mely
 nyerekedést, forgatnák nemeik előtt. —

Ne ohajtsuk fene gyönyörködésből azon sze-
 rentséttelenségeknek megújulásokat, mellyek tiz esz-
 tendeig pulztították Európát, a' midőn egy Hatal-
 masság sem lévén, a' kitől segítetténk, semmi jó
 következtést nem remelhetnénk. Azon nagy pro-
 batételeknek, mellyek az én szemem előtt vak-
 merőségek, tsábitó színek van, 's a' kimenetelek
 veszedelmes szokott lenni: *Spe læta, eventu tris-
 tia.* Éjünk tsendeféségben házi javáinkal. —

„Még egy pár jegyzést ragasztok szavaim-
 hoz. — „A' had kezdésekor, Ministereinket
 mondhatom hogy népeinket is az a' reménység
 ketsegtette, hogy sem tartós sem hozzászólás nem

fogna lenni a' hadakozás. Reméltem, hogy most nem kezdünk a' háborúhoz, olyan reménységgel, hogy azt egy táborozás által el végezzük (ezen szókkal a' Minister *Hawkesbury* ülő helye felé fordult *Fox*.) — „A' mi az Országglószék mostani tagjait illeti, minden tudja, hogy nekem azokkal semmi személyes összefüggésem nincsen: hanem, én részemről közönnettel tartozom nékiék a' békeféléért. Frantzia országnak hatalma igen nagy ugyan: hanem, a' békefélég kötésétől fogva nem nevedett olyan sokat, hogy az, a' hadnak elkezdését menthetővé tehesse. — A' mi a' Német Birodalomért való közbenjárásról illeti, én ezen tárgyba nem akarok hozzászónni belé botsátkozni. Mi nem voltunk részesei a' Lünevillei Kötésnek: tehát annak következtésibe sem avatkozhatunk, &c. Én úgy itélek, hogy a' békefélég a' mi Kormányfélékünk törekedésétnek leg főbb tárgya, és népünknek leg buzgóbb kívánsága.“

Fontos beszédekkel felelték *Foxnak*, a' külső Minister *Lord Hawkesbury*, a' volt Hadi Minister *Windham*, Pénzügy Minister *Addington*, és mások. (Ezekről másfószor.)

Annak a' *Wreide* nevű Hollandus hajónak szerentésétlenfégeről, a' melly néhány napok előtt *Douvernél* el lüjvedett, újontan igen szomorú környülállásokot irnak. — 320 közkatonák, 4: tisztek, 61 hajós legények, 22 alszonyszemélyek, 7 gyermekek, és 20 utazók ültek rajta. Egy tiszt sem maradott életben. A' hajós Kapitány is oda veszett felefégestül. Más nap csak egy árokban 14 holttestek találtattak a' parton a' habok által kivettelve. A' 18 életben kifogattatottak között is kevés ép és egésséges ember találtatik, erősen özsze vannak rontsólva. A' holtak között egy ifjú szép alszonny is vettetett ki a' partra,

a' ki meg akkor is karjai közé szorítva tartotta gyermekét. A' hajót a' nagy szélvész ragadta el a' kikötőhely szája előtt a' vasmatskákról, és olyan sebességgel tsapta a' parthoz, hogy lehetetlen volt segítségire lenni.

Annak a' *Codling* nevű hajós Kapitánynak, kiről a' minap írunk, hogy a' hajó tulajdonosával, miként értett egygyet, 's az Asszekuráns Kompaniát miként akarták meg tsalni, fel akasztatásáról azt jegyzették meg, hogy mikor az akasztófa felé vitték, szép fejer harisnya (trimfli) lévén a' lábain, igen vigyázott, hogy bé ne sározza. Egész öltözete igen tsinos lévén, mikor már fel akarták magasztalni, jól a' szemire nyomta a' sapkáját, de még ekkor is nagyon vigyázott, hogy a' haja' tsinos fodrait valahogy el ne rontsa.

Londonból December 12-ő napán. — A' Fox^o eddig vólt tilztelői, hidegséggel kezdenek viseltetni hozzá, azt vévén elzekbe, hogy *Párisban* való jártától fogva tsak nem testestül lelkestül Frantziává lett.

Az Országglószék rendelést küldött *Douerbe*, hogy a' C. K. Követ Gróf *Stahrenberg* készületeit szabadon botsállák London felé.

Tegnaptól fogva erőssen beszélik itt, hogy változás fogna ismét esni a' Ministeriumban, 's hogy *Pitt* ismét bé fogna lépni, de úgy, hogy *Addington* is meg fogna maradni.

Meg határozván a' Parlamentom az 50 ezer hajós legényeknek tartásokra kívántató költséget, ez olyan fontos és sokat jelentő környülállásnak látszik lenni a' Londoniak előtt, hogy az ólta, a' Váltótzédulák belse nagyott tsökkent.

Elegyes Levelek.

A' Párisi Nemzeti Institutum két nevezetes tagokat választott mostanában, kiknek egygyike

a' híres *Fox*, a' másika pedig *Pallas*. Az első az Erköltsi és Politikai tudományok, e' pedig a' *Physica* és *Mathesis* osztályok tagjaivá választottak. A' *Fox* vetélkedő társai voltak, *Herder*, *Gaetano*, és *Marini*: a' Paliásé pedig *Cavendish* és *Volta*. A' szép tudományok és mesterségek osztályában, *Cesarotte*, *Horne Tooke*, és *Caldevari* a' Candidatusok, kiknek egygyike választódnai fog.

Pelton nevű gazdag Ang'us Oberster, a' Párisi Nemzeti Institutumnak *Volney* által, a' Londoni tudományok társaságának *Banks* által, és a' Pétersburgi Akadémiának nem írják ki által, azt adarta tudtokra, hogy ő az Európai leg magosabb *Montblanc* nevű hegyen egy házat szándékozik építtetni, olyan tzéllal, hogy a' nevezett tudós társaságoknak 6 tagjaik a' jövő Augusztusra oda gyűlven, egy egész hónapig ott lakjanak és külömbkülömb féle jegyzéseket tegyenek. Ajánlja tehát ezen társaságoknak, hogy a' magok tagjaik közül kettőt-kettőt e' végre nevezzenek ki. A' házat ő olyan magosságra fogja építtetni, mint csak lehet.

Ez a' *Montblanc* a' régi Szavoyában kevélykedik, 14500 láb a' magossága. *Montblancnak* vagy *Fejerhegynék* azért nevezték, minthogy egész esztendőáltal jég és hó fedezi. A' tetejire fel menni lehetetlen. Egy Genevai híres Professor a' bódogult *Saussure*, volt az első, a' kik 20 esztendőknék előtte, három vadász embereket, a' kik a' magos köziklák között való vadketskék vadászása által az ilyen helyeken való járáshoz néki törődtek, maga mellé vevén, ezen hegy oldalára irtóztató életveszedelem között olyan magallan fel mászott, hogy még csak valami egy harmad része a' magasságnak volt a' tetőig hátra. Már Bázelnél, sőt igen szép időben a' Síralsburgi fő toronyrol is láthatni ezt a' hegyet.